

Javaslat a

Dr. Horn Miklós növénynemesítő kandidátus életműve és a nemesített "Lovászpatonai" növényfajták „[nemzeti érték megnevezése]"

Lovászpatonna Települési Értéktárába történő felvételéhez

Készítette:

Bartha Lászlóné Borsó Katalin

Lovászpatonna, 2018.01.25.

I.

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:

Bartha Lászlóné Borsó Katalin

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: **Bartha Lászlóné Borsó Katalin**

Levelezési cím: **2484 Agárd, Kinizsi u 1/b**

Telefonszám: **0620-9232533**

E-mail cím: **barthaborsokati@gmail.com**

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése:

Dr. Horn Miklós növénynemesítő kandidátus életműve és a nemesített „Lovászpatonai” növényfajták

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

- agrár- és élelmiszergazdaság** egészség és életmód épített környezet
 ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport
 természeti környezet turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye: **8553 Lovászpatonna Kossuth u. 50 (Lovászpatonai Baráti Kör Közhasznú Egyesület) és 8360 Keszthely Deák Ferenc u. 16. (Pannon Egyetem Georgikon Kar)**

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési tájegységi **megyei** külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

Dr. Horn Miklós (1899–1965) uradalmi főintéző, mezőgazdasági mérnök, növénynemesítő kandidátus, mezőgazdaságtudományi doktor Odesszában született 1899-ben. Apja német, anyja orosz volt. Moszkvában a svájci gimnáziumban érettségizett. 1921-ben a Berlieni Mezőgazdasági Főiskolán a világhírű Erwin Baur (1875-1966) genetikus-botanikus professzor tanítványaként szerzett oklevelet. A híres berlini Strube-Schlanstedt növénynemesítő telep munkatársa lett, majd 1923-ban növénynemesítő szakvizsgát tett. Öt nyelven beszélt. Gróf Esterházy Pál hívására érkezett a lovászpatonai uradalomba.

Heitermajor a középkori Szerdahely (Zerdahel) nevű település határán terül el, s a lovászpatonai földesúr, gróf Somogyi János egykori intézője, a fiatalon elhalt Heiter János emlékére nevezték el a köznyelvben korábban, hivatalosan 1909-től Heitermajornak. Horn Miklós itt alapította meg 1923-ban a világhírű Lovászpatonai Növénynemesítő Telepet. Tíz év után, 1933-ban kapta meg a magyar állampolgárságot, és okleveleit is ekkor honosította. A majorban három „U” alakban elhelyezett épület állt. A legnagyobb az emeletes központi épület, laboratóriumokkal, irodákkal, kísérleti helyiségekkel. Egy épületben szolgálati lakásokat, tároló-raktározó, csomagoló

helyiségeket, istállót, pajtát alakítottak ki. A harmadikban Horn Miklós uradalmi intéző lakott. A közelben növényházak, üvegházak, palántanevelők álltak. 240 holdon vetettek, ültettek, nemesítettek különböző növényfajtaikat. Vetőmagellátó üzeme 70-80 mázsa vetőmagot állított elő naponta. A telepet 60 cm nyomtávú lövontatású vasútvonal kötötte össze Gyömöre vasútállomásával.

A 20. századi magyar növénynevelés bölcsője lett az általa alapított telep, mely olyan kiválóságokat adott a tudománynak, mint dr. Bondor László növénynevelő, dr. Gyulavári Oszkár növénynevelő kandidátus és dr. Beke Ferenc Kossuth-díjas növénynevelő. Világhírű eredmények születtek. Eleddig minden idők legjobb hazai rozsfajtáját Horn Miklós nemesítette Lovászpatonán. A dr. Gyulavári Oszkárral közösen nemesített Lovászpatonai bíborhere is világhírt hozott.

Rozs, búza, zab, napraforgó, kukorica és burgonya nemesítésével foglalkozott, de ő volt a köles és a napraforgó első sikeres magyarországi nevelője is. Összesen 18 államilag elismert új növényfajtsikerültnevelője.

A legismertebb nevelő fajtái:

- Lovászpatonai 160-as fagyűrű búza, a két világháború közötti idők sikere
- Lovászpatonai rozs. 1943-ban államilag törzskönyvezték. Jelentős Angliai exportcikk volt egészen az 1990-es évekig. 1958-ban 200.000 hektáron termesztették Magyarországon.
- Lovászpatonai Universal tavaszi árpa: hivatalosan 1946-ban minősítették
- Lovászpatonai Fehér és Lovászpatonai Sárga zab: 1931-ben kapott hivatalos minősítést
- Lovászpatonai Sárga Lófogú kukorica: minden más kukoricafajtát kiszorított a környéken
- Lovászpatonai napraforgó: 1928-ban az első nevelő napraforgófajta hazánkban. 1955-ben törzskönyvezték.
- Lovászpatonai Piros Magvú, Lovászpatonai Óriás Piros Magvú, Lovászpatonai Fehér Magvú köles. Csak Horn Miklósnak voltak nevelő fajtái Magyarországon.
- Lovászpatonai Rózsa Gyöngye, Keményítő Király, Öröm, Ella étkezési burgonyafajta. A magas keményítőtartalmú burgonya nevelése az uradalom rédei, leszállapuztai Keményítő Üzemének alapanyagát biztosította.
- Lovászpatonai fehérhere: főleg a Benelux államokba irányuló export volt jelentős
- Lovászpatonai bíborhere: Horn Miklós és a későbbi Fleischmann díjas kandidátus Gyulavári Oszkár nagyszerű közös nevelése 1955-ben kapott állami elismerést, és 40 éven át az egyetlen nevelő fajta volt az országban. A két világháború között hazánkban 50.000 hektáron termesztették. Vetőmagját exportálták Európába, az USA-ba, Dél-Amerikába. Ma is szerepel a Nemzeti fajtajegyzéken. Ezidáig nem sikerült e Lovászpatonai fajtánál jobbat előállítani. A mai napig köztermesztésben van a Lovászpatonai rozssal együtt. Az Európai Unió bíborhere szaporításában a Lovászpatonai fajta ma is fontos szerepet tölt be.

Horn Miklós és tudós munkatársai a nevelő növényfajta neveit úgy választották meg, hogy hirdessék, ismertté tegyék Lovászpatonai nevét. Lovászpatonai rozsról, Lovászpatonai bíborheréről tanultak a hallgatók nemcsak a magyar egyetemeken, de az USA egyetemeken is.

Horn doktor óriási szaktekintély volt. A Magyaróvári Akadémia és a Heitermajori növénynevelő telep között szoros tudományos kapcsolat állt fenn. A két világháború között megrendezett országos vetőmagszakmai vándorgyűlés gyakorlati bemutatóját Villax Ödön az óvári Növénynevelő Intézet igazgatója támogatásával 1939-ben Lovászpatonán tartották. Fleischmann Rudolfal és Jánossy Andorral a 20. századi növénynevelés úttörőivel és más nevelő telepekkel együttműködve itt rakták le a magyar elitvetőmag-szaporítás alapjait.

Míg a II. világháború idején elpusztult a világ élvonalába tartozó, virágzó magyar növénynemesítő telepek és törzanyagok csaknem egésze, addig Horn Miklós kiváló német és orosz nyelvtudásának, és persze bátorságának köszönhetően a lovászpatonai telep teljes felszerelését, laboratóriumát, a kísérleti anyagokat, a nemesített fajták magjait sikerült megmentenie.

A Heitermajori uradalmi növénynemesítő üzemet 1945-ben államosították. Tartozott Bábolnához, Mosonmagyaróvárhoz, Pápához, s végül jó kezekbe, a keszthelyi Mezőgazdasági Akadémiához került, ahol a Georgikon lett a Lovászpatonai Növénynemesítő Telep örököse. A nemesítő telepet Heitermajorban 1962-ig tartották fenn.

Tudományos munkásságát fémjelzi az 1958-ban elért kandidátusi fokozat és a mezőgazdaságtudományi doktori cím. 1955-ben a Munka Érdemrend ezüst fokozatát, 1958-ban „Szocialista Munkáért Érdemérem” kitüntetést kapott.

Főbb tudományos publikációi:

Bíborhere. Monográfia és kandidátusi értekezés (Lovászpatonna, 1955)

A bíborhere jelentősége és nemesítése (Fertőd, 1958)

A bíborhere és termesztése (Budapest, 1960).

A lovászpatonai uradalmi növénynemesítő telep tízévi működésének eredményei (Vetőmagtermesztés 1933)

Számtalan publikáció a Köztelek című szaklapban, valamint az MTA Agrártudományi Közleményeiben. Több tucat nemzetközi szakmai értekezés, dolgozat szakfordítója. A m. kir. Földművelésügyi Minisztérium rádióelőadás sorozatában 1931-ben kérték fel előadásra „Mit várhat a gazda a növénynemesítéstől” címmel.

Amikor egy 1955-ös miniszteri rendelettel a heitermajori növénynemesítő telep önállóságát megvonták, a fejlesztéséről is lemondtak. Ezzel a még köztermesztésben álló egyes fajták fenntartásának is véget vetettek, a fajtajelöltek, a törzanyagok gondozását szakmai indokoltsága ellenére megszüntették.

Életművének jelentőségét, maradandóságát igazolja, hogy egyes fajtái ma is köztermesztésben vannak, illetve egyes növényfajták fenntartása a mai napig nem szűnt meg. 2017-ben a Lovászpatonai bíborhere fajtafenntartási feladatainak magasszintű ellátásáért és oktatói munkájáért kapott Pedagógus Szolgálati Emlékérmét a Georgikon Egyetem professzor emeritusa, dr. Hoffmann Sándor. A fajta genetikai állományának fenntartásáról napjainkban a génforrás-védelem hazai bázisintézménye, a Növényi Diverzitás Központ gondoskodik.

Jó humorú, a társasági életet kedvelő, türelmes és szerény ember volt. Lovászpatonán alapított családot. Felesége Stróbl Marica, aki a németül megírt szakcikkeinek magyarra fordításában is segítségére volt. Egy leánygyermeket neveltek.

1961. december 1-én 38 évi lovászpatonai működés után, 63 évesen nyugdíjba ment, de tudományos tanácsadóként haláláig szakmai előadásokat tartott Magyaróváron a Mezőgazdasági Akadémián. 1965. augusztus 3-án halt meg. Hamvai a Győri Új Köztemetőben nyugszanak.

Távozása után Lovászpatonán a telepet végleg megszüntették. Helyén ma vadászház-vendégház működik. Vadhűtőkamra, raktár, takarmánytároló, garázs kapott helyet benne. A központi épület felső szintje használaton kívül áll.

Halálának 40. évfordulóján, 2005. október 21-én a Veszprémi Egyetem keszthelyi Georgikon Mezőgazdaság-tudományi Karán tiszteletére emlékülést tartottak, és a D épület, I. emeletén felavatták emléktábláját. A tábla felirata: „Horn Miklós 1899–1965. A növénytermesztés kiemelkedő művelője emlékére. 2005”

Lovászpatonán méltán őrzik Horn Miklós szellemi örökségét azáltal is, hogy egyik, helyi mezőgazdasági mérnök által vezetett vállalkozás évről-évre mintegy 30 hektár vetésterületen termeszt a tudós növénynemesítő által nemesített „Lovászpatonai bíborherét”. A falu önkormányzata szintén ezt a fajtát termeszt közel 10 hektáron. Az önkormányzat által kiépített kertészet és gyümölcsfeldolgozó üzem központi épületében pedig folyamatban van egy „Horn Miklós emlékszoba” kialakítása is.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A Horn Miklós által alapított Lovászpatonai Növénynemesítő Telep a két világháború között világhírnévre tett szert. Világhírt hozott a Lovászpatonai rozs, és a Lovászpatonai bíborhere is (Európa országaiban, Dél-Amerikában és az USA-ban is termesztették). A magyar tudományos élet világhírét bizonyították publikációi, fajtabemutatói, és nemzetközi szakfordítói tekintélye is. Nemesítései tananyagként szerepeltek tengerentúli egyetemeken.

Ez volt a világháború utáni magyar növénynemesítés bölcsője. Itt kezdte pályáját dr. Bondor László, dr. Gyulavári Oszkár kandidátus és dr. Beke Ferenc Kossuth-díjas növénynemesítő is.

Egyedülként az országban 18 államilag elismert új növényfajt nemesítettek.

Itt nemesítették az ország első köles és napraforgófajtáit.

Egyes fajták ma is, 60-70 év után is szerepelnek a Nemzeti Fajtajegyzékben, egyes „Lovászpatonai” elnevezésű fajtái ma is köztermesztésben vannak.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)

Georgikon kiskönyvtár. Tudománytörténeti füzet. Dr. Horn Miklós (2005)

Magyar Agrártörténeti Életrajzok A-H. Magyar Mezőgazdasági Múzeum (1987)

Kapás Sándor: Növényfajták és növénynemesítők (1997)

Hegedűs Lászlóné Horn Éva: A családról (2005)

Patonay (Pitying) József: Lovászpatonna és a lovászpatonai plébánia története (kézirat 1935–1950)

Kozák Péter: Horn Miklós mezőgazdasági mérnök, növénynemesítő (Névpont.hu 2013)

Jánossy Andor: Miklós Horn (Acta Agronomica 1965/3-4)

Veszprém megyei életrajzi lexikon (1998)

Gondola István: Az alternatív növények szerepe az Észak-alföldi Régióban (2010)

Bartháné Borsó Katalin: Lovászpatonának szeretettel ...

Füsti Molnár Gábor: 50 éves a Lovászpatonai bíborhere (A növénytermesztők kertészek és növényvédők lapja 2006. márciusi szám)

Lelley János: Magyar nemesített búzafajták (MTA Közlemények 1952/ 1-4)

Magyar rozs Mexikóban. A Lovászpatonai rozs nemzetközi hírnévre tett szert (Köztelek 1969/168)

Major Jenő: A magyar városok és városhálózat kialakulásának kezdetei (1966)

Magyarország történeti statisztikai helységnévtára 2. Veszprém megye (1991)

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: **nincs weboldala**

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Dr. Horn Miklós

Horn Miklós un. nagydoktori oklevele

Horn Miklós családja

Heitermajor. Intézói lak

Heitermajor. Horn Miklós egykori lakása ma.

Heitermajor. A növénynemesítő központi épülete

A növénynemesítő központi épülete ma.

A növénynemesítő szárító-tároló épülete ma

Gróf Esterházy Pál és dr. Horn Miklós 1925-ben

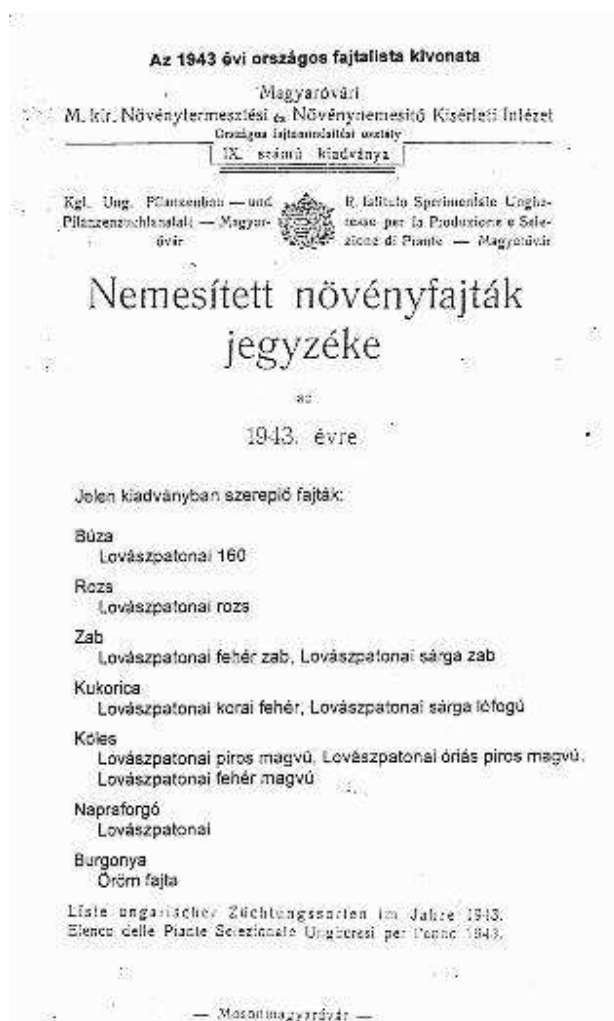
1929. évi Országos Mezőgazdasági Kiállítás Aranyoklevele

Horn Miklós a Lovászpatonai rozs parcellájában

Heitermajor. Országos Vetőmagszakmai Vándorgyűlés és fajtabemutató 1939

Keszthely, 2005. Márványtábla-avató emlékülés résztvevői: Dr. Kiss József, dr. Magassy Dániel, dr. Kettinger Gyula, dr. Gyulavári Oszkár, Füstí Molnár Gábor és dr. habil Hoffmann Borbála

Keszthely, 2005. Emléktábla avató Dr. Kiss József, dr. Magassy Dániel (előadó) és dr. Gyulavári Oszkár az emléktábla avató díszünnepségen

Dr. Gyulavári Oszkár, dr. Hoffmann Borbála, dr. Bondor László, dr. Hoffmann Sándor. Hátul az Esterházy család tagjai (2005)

Emléktábla Keszthelyen a Georgikon Kar D épületében

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Dr. Magassy Dániel c. egyetemi docens, ny. miniszteri tanácsos javaslata

Dr. Gyulavári Oszkár növénynemesítő kandidátus javaslata

Dr. habil Hoffmann Borbála PhD ny. tanszékvezető, egyetemi docens javaslata

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Magyar Zoltán fotós hozzájáruló nyilatkozata

Javaslat

az Országos Magyar Értéktárba.

Tárgy: Dr. Horn Miklós és az általa nemesített, szántóföldi növényfajták.

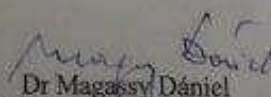
Horn Miklós 1899-ben született Odesszában. 1919-ben szüleiével haza költözött Németországba. Itt előbb mezőgazdasági főiskolát végzett, majd növénynemesítési diplomát szerzett. 1923-ban gróf Eszterházy Pál (1878-1942) meghívta lovászpatonai birtokára, hogy ott növénynemesítő állomást hozzon létre. A meghívásnak és a megbízásnak eleget tett, s 38 évig, nyugdíjba vonulásáig vezette azt. Nyugdíjasként a mosonmagyaróvári Mezőgazdasági Akadémia Növénytermesztési Tanszékén dolgozott, 1965-ben bekövetkezett haláláig. A fajtáinak fönntartása a keszthelyi Akadémia feladata lett. Ide került a „nemesítési tenészanyag” is.

Horn Miklós rendkívül szorgalmas, tehetséges és sokoldalú növénynemesítő volt. Munkássága szinte valamennyi szántóföldi növényfajra kiterjedt. Fajtái és azok kiváló minőségű vetőmagja révén nemcsak hazánkban, hanem külföldön is elismerést szerzett Lovászpatonának. Fajtáit „Lovászpatonai” előnévvel vitte a köztermesztésbe. Legnagyobb sikerét a rozs nemesítésben érte el. A „Lovászpatonai rozs” a két világháború között majdnem kizárólagosságot élvezett a hazai vetésterületen. Külföldön, különösen Angliában, még a 90-es évek elején is termesztették. Vetőmagja kiváló export termék volt. Akáresak a bíborhere és a fehérhere fajtáké. Ez utóbbiból Hollandia és Belgium vásárolt nagyobb tételeket. A fajták hazai vetésterületét becsléni sem lehet, hisz hosszabb-rövidebb ideig voltak köztermesztésben. Bizonyos azonban, hogy összességükben több millió hektáron vetették azokat. Emellett nemesítési alapanyagul is szolgáltak a későbbi fajtákhoz. Magjuk tartaléka Tápiószelén van, génbankban.

A külön is említést érdemlő fajtái:

Őszi búza: Lovászpatonai 160.
Őszi rozs: Lovászpatonai
Tavaszi árpa: Lovászpatonai
Tavaszi zab: Lovászpatonai fehér és Lovászpatonai sárga
Kukorica: Lovászpatonai korai fehér és Lovászpatonai sárga lófogú
Napraforgó: Lovászpatonai
Köles: Lovászpatonai piros és Lovászpatonai óriás magvú
Burgonya: Lovászpatonai öröm, és Ella
Bíborhere: Lovászpatonai
Féherhere: Lovászpatonai.

Kelt: Győr, 2018. január 22.

Dr. Magassy Dániel

c. egyetemi docens, ny. miniszteri tanácsos.

AJÁNLÁS

Dr. Horn Miklós növénynemesítő életművének az Országos Magyar Értéktárba történi felvételéhez

Dr. Horn Miklós hazánk egyik legeredményesebb növénynemesítője volt, számos fajból voltak minősített, a köztermesztésben fontos szerepet játszó fajtái.

Horn Miklós gróf Esterházy Pál meghívására érkezett Lovászpatonára, hozta létre a Növénynemesítő Telepet (1923), és indította el nehéz körülmények között a nemesítő munkát. Irányításával minden jelentősebb, hazánkban termesztett növényfajjal foglalkoztak. Tíz fajban voltak-vannak minősített fajtái, melyeket az ország jelentős területén termesztettek.

Horn Miklósnak jelentős érdeme volt abban is, hogy a II. világháború pusztításai ellenére - német és orosz nyelvtudásának köszönhetően - a növénynemesítő telep berendezéseit és magkészletét sikerült nagyobb veszteségek nélkül megőriznie. A háború utáni újrakezdésben így fontos szerepet játszottak a Lovászpatonáról származó, jó minőségű szaporító anyagok.

A második világháborút követő államosítás és sorozatos átszervezés után lovászpatonai nemesítő állomás anyagainak egy része a Keszthelyi Agrártudományi Egyetemre került, Keszthely lett a lovászpatonai fajták egy részének, így a mai napig a köztermesztésben szereplő Lovászpatonai rozsnak és a Lovászpatonai bíborherének az örököse és fenntartója. Ezért megtisztelő kötelességünknek éreztük a Georgikon Karon, hogy Dr. Horn Miklós emlékét megőrizzük, munkásságáról a „Georgikon kiskönyvtár Tudománytörténeti füzetek 19. Dr. Horn Miklós” kötetben (2005) megemlékezzünk, nevét emléktábla elhelyezésével is megőrökítsük.

Ahogy dr. Gyulavári Oszkár fogalmazott: „Méltó, hogy a leleplezésre váró emléktábla azoké között álljon, akikre mindenki, de főként a most nevelkedő agrárfjúság, mint példaképeire emlékezhet.” A kötet az emléktábla avatás alkalmával elmondott beszédeket, fényképekkel, dokumentumokkal kiegészítve, továbbá a Horn Miklós mellett pályakezdőként dolgozó fiatal nemesítők személyes hangú megemlékezéseit és Horn Évának édesapjáról írt gondolatait tartalmazza. Ezekből az emlékekből Horn Miklós személye mellett egy nehéz, embert próbáló időszakról is képet kaphatunk.

A fentiek alapján egyértelmű, hogy dr. Horn Miklós életműve az országos Magyar Értéktárba történi felvételre érdemes.

Keszthely, 2018. 02. 07.

Dr. habil. Hoffmann Borbála
ny. tanszékvezető egyetemi docens

Ajánlás

Ajánlott érték: Dr. Horn Miklós növénynemesítő kandidátus életműve és a nemesített Lovászpatonai növényfajok
Ajánlott érték keletkezési helye: Lovászpatonna Heiter major
Nemesítés kezdete: 1923

Dr. Horn Miklós a magyar növénynemesítés úttörője, a 20. század egyik legeredményesebb növénynemesítője volt.

Gróf Esterházy Pál uradalmába tartozó Lovászpatonna határában Heiter majorban, gyenge homoktalajon építette ki Növénynemesítő Telepét 1923-ban. Nehéz körülmények között indította el a nemesítő munkát. Elsősorban tehát a homoktalajokon termesztendő fajtákkal kísérletezett, de az uradalom kötöttebb talajú területeit is bevonta a kísérleti munkába. Nemesítői nagysága éppen abban bontakozott ki, hogy felismerte, nemcsak kedvező adottságú tenyészterekben, hanem a szántóföldek ezer hektárjain, kedvezőtlen körülmények között is jótérő fajtákra van szüksége a magyar mezőgazdaságnak. Éppen ezért sok fajtaemből építette fel fajtáit, és e gazdag fajtaválasztékot sohasem hagyta leszűkíteni. Legsikeresebb homoki növényfajtái a Lovászpatonnai rozs és az ellenálló Lovászpatonnai napraforgó voltak. Szinte minden növényfajból voltak nemesítései, és fajtáinak elismerése mind állami tudományos minősítésekben, mint a széleskörű gyakorlati termesztésben megmutatkozott.

A világháború idején rátermettségének, nyelvismeretének és bátor kiállásának köszönhetően sikerült megmentenie tudományos eredményeit, a nemesített fajták feltett magvait. A grófi nemesítő telepet 1945 után államosították. Horn Miklós főintézői beosztása megszűnt, de az új rend felismerte kutatói tevékenységének mérhetetlen jelentőségét, és a nemesítői munka folytatását Horn Miklós növénynemesítő-igazgatóra bízta.

Jómagam a világháború után, 1951-ben kerültem Lovászpatonnára, az akkor már virágzó és mondhatom, hogy világhírré szert tett növénynemesítő telepre. Pályámat, későbbi kutató munkámat nagyban meghatározta az a tudományos kísérleti rendszer, az a munkatársi együttműködés és barátságos munkamegosztás, amelyet Horn Miklós honosított meg Lovászpatonnán. Irányításával mintegy 30 hektáron folyt az anyatóvek nevelése és az „A” törzskísérletek, valamint a szuperelit vetőmagok termesztése. A nemesítői kísérletek és a vetőmagszaporítás az üzemegységekben történt.

Szerteágazó igazgatói tevékenysége mellett ő mindig növénynevelő maradt. Nemesített, minősített fajtáit szerte az országban, Európában és a tengeren túl is sikerrel termesztették. Nagy súlyt fektetett a megfelelő agrotechnikák kidolgozására. Nyomon követte a legújabb kísérleti eredményeket, és nagyban hozzájárult a nemzetközi növénynemesítési munka sikereihez. Fajtabemutatókat szervezett, szakmai előadásokat tartott, tudományos dolgozatokat írt, kiállításokon ismertette meg a mezőgazdasági szakemberekkel a széleskörűen hasznosítható termesztendő fajtáit, s a fajták megnevezésén keresztül Lovászpatonnát is. Tudományos munkássága elismeréséül kapta meg kandidátusi fokozatát is, disszertációját hiánypótló témáról, a bíborheréről írt.

Horn Miklós szakmai utódai, akik a fajtafenntartó munkát hosszú évtizedeken keresztül, sőt napjainkban is magas színvonalon művelik, nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy fajtái fennmaradnak, több ezer hektáron sikerrel termesztették, s egyes fajtáit termesztik ma is.

Munkássága, életműve elismerésre méltó része nemcsak a magyar tudományos életnek, hanem a nemzetközi növénynemesítésnek is. Ezért feltétlenül ajánlom, az országos értékek közé felvenni.

Szombathely, 2018. április 20.

Dr. Gyulavári Oszkár
növénynemesítő kandidátus

Hozzájáruló nyilatkozat

Alulírott Magyar Zoltán, mint a

**Dr. Horn Miklós növénynevelési kandidátus életműve és a nemesített
"Lovászpatonai" fajták**

című értéktári javaslatához csatolt fotók készítője hozzájárulok ahhoz, hogy képeim az értéktár céljára felhasználásra kerüljenek.

Lovászpatonna, 2018. január 25.

Magyar Zoltán